

Pristup lokalnim podacima o energiji

2. bilten projekta MESHARTILITY

Dragi čitatelji!

Dobrodošli u drugo izdanje newslettera **MESHARTILITY** u kojemu navodimo najnovije aktivnosti i rezultate ovog zanimljivog projekta.

Projekt **MESHARTILITY** (*Measure and share data with utilities for the Covenant of Mayors*) prvi je projekt sufinanciran sredstvima iz programa Inteligentna energija u Evropi (IEE) u kojemu se obrađuju problemi vezani uz podatke s kojima se suočavaju lokalne vlasti pri izradi inventara emisija stakleničkih plinova i Akcijskih planova za održivu energiju (SEAP). Cilj je projekta **razviti rješenja i alate** za razmjenu podataka o energiji među energetskim kompanijama i jedinica lokalne uprave (JLS) koje su potpisale Sporazum gradonačelnika.

Nadamo se da ćete sa zadovoljstvom čitati o zaključcima rasprave 2. europskog okruglog stola, lokalnim forumima o energiji organiziranim u svim državama partnerima i dobrim praksama razmjene podataka, provedbi SEAP-a i Danima energije održanima u organizaciji organizacija i općina koje sudjeluju u projektu, te da ćete u svemu naći svoje nadahnuće.

Vaše kolege, partneri, općine i energetske kompanije, kao i općinski dionici koje zanimaju ove informacije mogu se registrirati za primanje newslettera *online* na: www.meshartility.eu/en/.

Priprema izdanja newslettera na drugim europskim jezicima u tijeku je pa će verzije na drugim jezicima biti uskoro dostupne na web stranici **MESHARTILITY**.

Srdačan pozdrav i puno dobre energije
Projektni tim MESHARTILITY

O projektu MESHARTILITY

Cilj projekta MESHARTILITY (*Measure and share data with utilities for the Covenant of Mayors - Mjerenje i dijeljenje podataka s komunalnim službama za Sporazum gradonačelnika*) jest razvoj rješenja i alata za razmjenu podataka o energiji među energetskim kompanijama i lokalnim vlastima koji rade na izradi inventara emisija i Akcijskih planova za održivu energiju (SEAP).

Za to su općinama potrebni podaci u odgovarajućem formatu - prikupljeni po sektoru, no dovoljno razdvojeni da se može razumjeti energetsko ponašanje skupina korisnika. Ti podaci dolaze iz višestrukih izvora podataka vezanih uz energiju (električna energija, grijanje i prijevoz), a uglavnom ih prikupljaju komunalne službe koje nude usluge opskrbe energijom. No ipak, nisu ih uvjek spremni dijeliti iz različitih razloga.

Projekt MESHARTILITY s tim se izazovima suočava istražujući pravne okvire i trenutačne stanje suradnje između JLS-ova i energetskih kompanija u 12 zemalja, stvaranjem programa sustavne suradnje između obiju strana, dijeljenjem preporuka s EU-om i nacionalnim donositeljima odluka i podržavanjem pilotskih općina u razvoju visokokvalitetnih SEAP-ova na temelju stvarnih podataka

prikupljenih po načelu „odozdo prema gore“. Pročitajte o našim najnovijih rezultatima u člancima u nastavku ovog newslettera!

Što je novo u projektu?

Posljednjih je mjeseci bilo mnogo novih događanja vezanih uz projekt. Najzanimljivije aktivnosti i rezultati opisani su u nastavku teksta.

Na 2. okruglom stolu EU-a doneseni su zaključci vezani uz dijeljenje podataka o energiji

Drugi europski okrugli stol u sklopu projekta MESHARTILITY održan je 10. ožujka 2015. u Odboru regija u Bruxellesu, skoro 2 godine nakon prvog koji se održao 23. ožujka 2013.

Bio je to posljednji sastanak u nizu europskih i nacionalnih okruglih stolova u radnom programu projekta a okupio je 20 sudionika: tehničkih stručnjaka iz energetskih kompanija, udruženja općina i pomoćnih struktura iz 12 europskih zemalja uključenih u projekt, kao i predstavnika institucija Europske komisije poput Glavne uprave za energiju, Zajedničkog istraživačkog centra (JRC) i Ureda Sporazuma gradonačelnika.

Na početku svakog sastanka svaki je sudionik predstavio sebe i svoje iskustvo i očekivanja vezana uz dijeljenje podataka o energiji radi ilustracije različitih kutova gledanja na isti problem. Potom su kao

uloga regionalnih podatkovnih centara predstavljeni rezultati početnih procjena energije i naučene lekcije na temelju sažetka izvješća BEI-ja i ankete partnera i uključenih općina.

Najvažniji dio okruglog stola bila je prezentacija i opsežna rasprava o unapređenju prikupljanja podataka. Naročito su dobro primljeni primjeri najboljih praksi za središnje prikupljanje

podataka dobrovoljnim sporazumom u Latviji i za novi mehanizam dijeljenja podataka koji nudi ENEL Distribuzione S.p.A. u Italiji.

Na temelju rasprave o političkim preporukama za EU i nacionalne institucije u obliku radionice sudionici su donijeli zaključak da bi te preporuke trebalo naširoko podijeliti među nacionalnim i europskim dionicima i donositeljima politike. Sudionici su izrazili svoje zadrške u odnosu na praktičnost uvođenja središnjeg prikupljanja podataka kroz zakonodavstvo, naročito na razini cijelog

EU-a, i „nereda“ vezanog uz potpisivanje pojedinačnih bilateralnih sporazuma između dobavljača energije i lokalnih vlasti.

U sažetku, projekt MESHARTILITY okupio je niz različitih primjera i uspio otvoriti vrata boljem energetskom planiranju i nadzoru

Akcijskih planova za održivu energiju. 2016. revidirat će se Direktiva o energetskoj učinkovitosti i nadamo se da će prateći preporuke projekta MESHARTILITY utjecati na donositelje politike radi izrade zakona koji obvezuje na pružanje podataka o potrošnji energije u odgovarajućem obliku.

Lokalni forumi o energiji u državama partnerima pomažu uključiti građane

Uspješna energetska politika zahtijeva ne samo postavljanje posebnih ciljeva, provedbu analize i odabir odgovarajućih aktivnosti, već i angažman glavnih lokalnih dionika na čije interese utječe razvoj i provedba Akcijskog plana za održivu energiju ili čije aktivnosti mogu podržati postizanje ciljeva. Do dionika se može doprijeti na razne načine, uključujući opsežne informativne kampanje, dane energije ili energetske forme.

Glavni je cilj energetskih foruma uključiti građane i ostale dionike u postupak SEAP. Mogu predstaviti ideje o unapređenju energetskog stanja grada, svoja očekivanja u tom pogledu i mogućnost svojeg angažmana u postizanju lokalnih energetskih ciljeva.

Dvije su glavne prednosti lokalnih energetskih foruma. Prva je dugoročna strategija općinskog održivog razvoja uključena u SEAP koja je dobro prilagođena lokalnom kontekstu a druga je to što se forumima osigurava podrška građana i dionika i odobravanje dokumenta.

Dionici bi trebali predstavljati razne interesne skupine: donositelje politike, različite općinske odjele, energetske kompanije, poduzeća, nevladine organizacije, stambena udruženja, obrazovne centre, medije, itd. Na taj se način mogu uzeti u obzir različita gledišta. Poziv na forum treba poslati gradonačelnik čime se status događaja podiže na višu razinu. Za uspjeh je nužna dobra organizacija, odabir zanimljivih i tekućih tema, učinkoviti moderatori i posvećenost najviših nadležnih tijela.

Lokalni energetski forum u gradu Bydgoszcz, u Poljskoj

dionika i njihovom snažnom posvećenošću postupku SEAP. Svi su se partneri složili da su energetski forumi idealni alat za okupljanje svih glavnih interesnih skupina koje su naglasile važnost mnogih pitanja, pomogle u postavljanju realnih ciljeva i pronalasku zadovoljavajućih rješenja najhitnjih problema.

Lokalni energetski forum u gradu Jasło, u Poljskoj

Energetski forumi organizirani u sklopu projekta MESHARTILITY bili su prilika za slušanje inspirativnih prezentacija, učenje o energetskim politikama lokalnih vlasti, procjenu planiranih aktivnosti i određivanje smjerova daljnje suradnje između jedinica lokalne samouprave i lokalnih dionika. Od travnja 2012. do travnja 2015. održana su 94 događaja u 10 zemalja (Malta, Španjolska, Cipar, Latvija, Hrvatska, Bugarska, Italija, Slovenija, Rumunjska, Poljska).

12 partnera projekta, kao i lokalne vlasti, bili su zadovoljni sudjelovanjem i aktivnošću

JLS dijele mišljenja o inicijativi Sporazuma gradonačelnika i postupku SEAP

U okviru projekta MESHARTILITY, 75 jedinica lokalne samouprave iz cijelog EU-a uključilo se u inicijativu Sporazuma gradonačelnika. Radi procjene razine njihovog zadovoljstva i lekcija naučenih kroz cjelokupni postupak razvoja i provedbe SEAP-a, provedena je anketa u 11 partnerskih područja. Partneri projekta intervjuirali su općine od prosinca 2014. do ožujka 2015.

Općenito, općine cijene mogućnosti i prilike koje im nudi Sporazum gradonačelnika i projekt MESHARTILITY, uključujući stručnu podršku u postupku postavljanja ciljeva, prikupljanja podataka, odabira prioritetnih mjera, itd. Neke od njih su već bile upoznate s inicijativom Sporazuma gradonačelnika i prethodno uključene u neke od akcija održive energije. No ipak su imale koristi od uključivanja u projekt i samu inicijativu. Bilo je vrlo malo zadrški, no i one se pažljivo pročitane.

Što se tiče postupka SEAP, u anketi je 40% općina istaknulo da je najizazovniji korak bio i jest **provedba aktivnosti SEAP-a**. Kao druga najteža faza utvrđeno je **prikupljanje podataka o energiji za početni inventar emisija**.

Istovremeno, općine uključene u MESHARTILITY potiču ostale lokalne vlasti da slijede njihov primjer. Njihovo je stajalište: SEAP općini omogućuje da shvati trenutačnu situaciju, uspostaviti dugoročnu viziju, planira potrebna ulaganja i traži inovativne instrumente za financiranje, npr. suradnju s energetskim kompanijama radi obnove javnih zgrada i/ili javne rasvjete. Kao što su naveli neki ispitanici, više primjera dobre prakse i njihova sustavna prezentacija povećat će broj općina koje se uključuju u Sporazum gradonačelnika ili bilo koju sličnu inicijativu radi smanjenja potrošnje energije i emisija CO₂.

Općine bi trebale procijeniti neke važne pokretače odnosno riješiti određene prepreke prije pokretanja postupka SEAP. Radi se o, na primjer, pružanju podrške najvišem rukovodstvu, osiguravanju vjerodostojnosti tima SEAP, postavljanju dugoročne vizije i izgradnji kapaciteta za planiranje i potragu za odgovarajućim financiranjem.

Što je novo u zemljama koje sudjeluju u projektu?

Na razini države razvijene su mnoge zanimljive aktivnosti koje se mogu prenijeti na druge regije kao dobre prakse. Možda ćete ovdje pronaći nadahnuće.

Najbolje prakse u dijeljenju podataka o energiji

Mehanizam dijeljenja podataka koji je uveo ENEL Distribuzione u Italiji

[ENEL Distribuzione S.p.A.](#), kao prvi talijanski operater distribucijskog sustava koji distribuira električnu energiju više od 31 milijunu krajnjih korisnika smještenih u više od 8.000 općina, uspostavio je sustav dijeljenja podataka kojime se rješava potreba lokalnih vlasti za razvijanje svojih Akcijskih planova za održivu energiju u okviru Sporazuma gradonačelnika. Naime, ENEL Distribuzione je na dobrovoljnoj osnovi, puno prije pokretanja projekta MESHARTILITY, osmislio predložak za dijeljenje podataka o potrošnji energije u skladu s propisima o privatnosti.

Na temelju toga i kroz sudjelovanje kompanije ENEL Distribuzione u projektu MESHARTILITY omogućena je nadogradnja i unapređenje tog mehanizma dijeljenja podataka, zahvaljujući uskoj suradnji s partnerima projekta MESHARTILITY (među ostalima, [Borghi Autentici d'Italia](#), [SOGESCA](#)),

talijanskim gradovima i naročito kroz plodonosni dijalog s dionicima tijekom europskih i nacionalnih okruglih stolova.

Osim toga, tim je novim mehanizmom dijeljenja podataka predviđeno potpisivanje bilateralnog sporazuma između ENEL Distribuzione i lokalnih vlasti zainteresiranih za dobivanje podataka o potrošnji električne energije sa svojeg područja korištenjem obrasca „SEAP_Data Request Form” dostupnog na web stranici kompanije [ENEL Distribuzione Web Page](#). Tim je mehanizmom dijeljenja podataka koji se temelji na potpisivanju bilateralnih sporazuma uvedena **stabilna, izravna i sustavna suradnja** između ENEL Distribuzione i talijanskih općina u kojima djeluje ENEL.

Novi je mehanizam dijeljenja podataka razvijen korištenjem službenog obrasca SEAP-a (koji se može preuzeti s web stranice [Covenant of Mayors Web Page](#)) što znači da će lokalne vlasti primiti podatke o potrošnji električne energije sa cijelog svojeg područja u sljedećem formatu:

ENEL DISTRIBUTUZIONE TEMPLATE IN USE TO PROVIDE THE SEAP DATA					
Year	Region	Province	Municipality	Type of use	Electricity consumption (kWh)
				Municipal buildings, equipment/facilities	...
				Tertiary (non municipal) buildings, equipment/facilities	...
				Residential buildings	...
				Municipal public lighting	...
				Agriculture	...
				Industry (with a power connection >20MW)	...
Total yearly amount					...

Poveznica na platformu za dijeljenje podataka kompanije ENEL Distribuzione S.p.A. <http://eneldistribuzione.enel.it/it-IT/paes>

dosad je oko 400 općina zatražilo i primilo podatke za svoje BEI-je.

Nova platforma za dijeljenje podataka pokrenuta je u studenom 2014. U prosincu 2014. najbolja praksa koju je osmislio talijanski konzorcij objavljena je u jednom od najvažnijih izvješća Instituta za istraživanje okoliša na nacionalnoj razini: [Izvješće br. X o stanju zaštite okoliša u Italiji](#) u izdanju ISPRA-e, točnije na stranici 63. Fokusa „Gradovi i izazov klimatskih promjena“ ([Le città e la sfida dei cambiamenti climatici](#)). Naslov članka je: „Postupak dijeljenja podataka za sektor električne energije u okviru Sporazuma gradonačelnika: definicija najbolje prakse za sektor električne energije na temelju europskog projekta MESHARTILITY“ (IL PROCESSO DI DATA SHARING PER IL SETTORE ELETTRICO NEL CONTESTO DELL’INIZIATIVA “PATTO DEI SINDACI”: LA BEST PRACTICE DEFINITA DAL PROGETTO EUROPEO MESHARTILITY).

18. prosinca 2014. najbolja praksa vezana uz mehanizam dijeljenja podataka predstavljena je i raspravljena tijekom službenog predstavljanja „Izvješće br. X o stanju zaštite okoliša u Italiji“ u izdanju ISPRA-e - u suradnji s Ministarstvom zaštite okoliša

Prezentacija „Izvješće br. X ISPRA“ u Fokusu „Gradovi i izazov klimatskih promjena“. Slijeva: prof. Bernardo De Bernardis (Predsjednik ISPRA-e), Barbara Degani (podtajnica/zamjenica Ministra za zaštitu okoliša u Italiji) i prof. Bernardo de Bernardis (Predsjednik ISPRA-e).

Džentlmenski dogovor u Španjolskoj

U okviru projekta MESHARTILITY, španjolske energetske kompanije i lokalne vlasti okupile su se po prvi put radi rasprave o njihovim individualnim potrebama. Tijekom tih su sastanaka kompanije saznale o posebnih zahtjevima za podatke na temelju Sporazuma gradonačelnika i o svojoj eventualnoj ulozi u postupku. Nisu potpisani nikakvi sporazumi o dijeljenju podataka jer su sve usluge koje pružaju energetske kompanije regulirane nacionalnim zakonom pa se energetske kompanije ne smiju obvezati drugim sporazumima. No ipak je postignut džentlmenski dogovor između glavnih energetskih kompanija i španjolskih partnera projekta MESHARTILITY radi osiguravanja podataka o potrošnji općinama obiju regija koje sudjeluju u projektu. Godišnji podaci skupljali bi se po sektorima i poštanskim brojevima i slali partnerima projekta MESHARTILITY koji bi svake godine primali podatke u veljači i dalje ih dijelili svakoj općini.

Sporazumi koji podržavaju nacionalne propise u Hrvatskoj

U Hrvatskoj su potpisani sporazumi o dijeljenju podataka između distributera energije i lokalnih vlasti. Tim se dokumentima podržavaju i ojačavaju postojeće obveze utvrđene nacionalnim zakonom koji regulira dijeljenje podataka između operatera distribucijskog sustava i lokalnih vlasti. Potpisivanje sporazuma pokazalo se dobrom praksom za dobivanje podataka potrebnih za razvoj različitih lokalnih energetskih planova i novih prijava za projekte EU-a. Do danas je potpisano 11 sporazuma u Hrvatskoj i sve ih je centralno odobrio HEP ODS d.d.

Najbolje prakse u provedbi SEAP-a

Ugradnja solarnih toplinskih sustava za kućanstva u Petlovcu (Hrvatska)

Općina Petlovac mala je ruralna općina smještena na istočnom dijelu Hrvatske. Općina ima visoki stupanj osuštanosti no slabo koristi sunčevu energiju.

Općina Petlovac je izradila - uz podršku DOOR-a, partnera projekta MESHARTILITY - prijavu za sufinanciranje iz Fonda za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost za ugradnju solarnih toplinskih sustava za kućanstva, što je navedeno kao jedna od mjera u zajednički razvijenom i usvojenom SEAP-u. Tom se mjerom kućanstvima omogućuje ugradnja solarnih toplinskih sustava za potrošnu sanitarnu topalu vodu i grijanje. Ukupno 16 kućanstava primit će subvenciju za ugradnju (80% troškova ugradnje). Ukupan trošak mjeru je skoro 85.526 EUR, a finansijska ušteda koju omogućuje je približno 5.500 EUR. Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost podržava ovu mjeru sufinancirajući 80% iznosa, općina Petlovac 2,5%, dok krajnji korisnici, kućanstva, moraju pokriti 17,5% troškova.

Ta mjeru predstavlja dobar primjer dijeljenja finansijskog tereta i promicanja prelaska s tradicionalnih izvora energije na obnovljive među građanima.

Povlaštena rezervirana parkirna mjesta za električna, hibridna ili vozila s niskom razinom emisije (Birkirkara, Malta)

2012. godine Ministarstvo resursa i ruralnih poslova Malte uspostavilo je odbor čiji je zadat bio izraditi Nacionalnu strategiju za uvođenje elektro-mobilnosti na Maltu i Gozo. Vlada Malte postavila je okvirni cilj od 5.000 električnih vozila do 2020. Malta je obvezna povećati svoj udio čišćeg prijevoza, i u odnosu na smanjenje zagađenja zraka prema Okvirnoj direktivi o kvaliteti zraka i smanjenje emisija stakleničkih plinova u skladu s Klimatsko-energetskim paketom. Radi postizanja takvih ciljeva, malteška je Vlada pokrenula projekt DemoEV koji će doprinijeti postizanju sustava cestovnog prometa bez ugljika na Malti provođenjem u praksi, ispitivanjem, evaluacijom i širenjem niza aktivnosti vezanih uz postizanje elektromobilnosti. Time će se dugoročno smanjiti razina ovisnosti o motorima s unutarnjim sagorijevanjem koji su glavni čimbenik koji doprinosi smanjenju razina kvalitete zraka na nekoliko mjesta na otočju Malta.

Točke za punjenje električnih automobila

Cilj projekta jest ugradnja 90 točaka za punjenje na mjestima diljem Malte i Gozoa. Općine: Lija, Birkirkara, Naxxar i Zebbug, uz pomoć projekta MESHARTILITY, uspjeli su ishoditi postavljanje tih točaka za punjenje na korist svojih mještana. Zahvaljujući toj mjeri, u tim je mjestima došlo do smanjenja emisija jer mještani imaju uspostavljenu pravu infrastrukturu. Točke za punjenje ugrađene su na javnim parkiralištima ili drugim lako dostupnim mjestima. Stupovi su spojeni s mrežom putem trofaznog priključka radi smanjenja vremena punjenja vozila s osam na četiri sata.

Točke za punjenje dostupne su javnosti, međusobno povezane i daljinski upravljane. Stoga je dostupan sustav prethodne rezervacije svake pojedine točke za punjenje.

To je jedan od načina na koji malteška mesta mogu provesti mjere utvrđene u SEAP-u jer im je zbog nepostojanja nadležnosti i sredstava teško samostalno provesti tako velik projekt. Stoga je Udruga lokalnih vijeća održala razne sastanke sa svim važnim dionicima na Malti kako bi se takve mjere mogle provesti kroz zajedničku suradnju s nacionalnom vladom. Na taj će način lokalna vijeća moći provesti mjeru bez probijanja proračuna.

Nova kotlovnica na biomasu u gradu Jõgeva u Estoniji

U rujnu 2014. u gradu Jõgeva otvorena je obnovljena kotlovnica na biomasu. Nova kotlovnica na biomasu snage 6 MW, koja za gorivo uglavnom koristi drvenu sječku a može i treset, zamijenila je stare plinske kotlove. Ta kotlovnica pokriva osnovnu potrošnju u gradu Jõgeva a stara će se kotlovnica koristiti samo za vršna opterećenja. Ukupno ulaganje iznosilo je 1,4 milijuna eura a nova kotlovnica osigurava lokalno grijanje za 52 stambene zgrade s oko 2.000 stanova, 34 administrativne ili servisne zgrade i jednu privatnu kuću.

„Osnovni cilj ove obnove bilo je smanjenje troškova grijanja za potrošače. Korištenjem drvene sječke trošak grijanja smanjuje se za 20%“ - rekao je CEO kompanije Eraküte AS. „Zahvaljujući tom ulaganju značajno smo smanjili i utjecaj na okoliš i emisije CO₂.“

Ideja da se stare plinske kotlovnice zamijene novim kotlovcnicama na biomasu postoji već neko vrijeme. Analiza provedena prije pet godina u suradnji s gradom Jõgeva upućivala je na promjenu u okružno grijanje.

Zbog gospodarske krize do koje je došlo u međuvremenu daljnje su aktivnosti zaustavljene. Nova

inicijativa za to ulaganje proizašla je iz SEAP-a izrađenog na temelju projekta MESHARTILITY. Tijekom pripreme SEAP-a okupili su se operateri okružnog grijanja i lokalni donositelji odluka i raspravili o situaciji. Na kraju su donijeli odluku da se prebace na biomasu.

Kompanija planira 2015. obnoviti dodatni 1 km cjevovoda distribucijske mreže od 8,5 km u gradu Jõgeva čime će dodatno smanjiti gubitke topline i potrošnju goriva.

Najbolje prakse u organizaciji Dana energije

Dani održive energije na Cipru

U okviru projekta MESHARTILITY 17. listopada 2014. u selu **Agros** održani su Dani održive energije. Počeli su informiranjem učenika Osnovne škole Agros o obnovljivoj energiji, uštedama energije i održivom prometu. Uslijedile su aktivnosti vezane uz te teme, poput velike društvene igre vezane uz energiju i crtanja crteža „Ušteda energije u školi, kod kuće, u mojoj zajednici.“ Likovni radovi učenika izloženi su u Hotelu Rodon tijekom večernjeg događanja kojim su završeni Dani održive energije sela Agros.

Večernji je događaj u Hotelu Rodon uključivao predavanja o mjerama štednje energije, tehnologiji obnovljive energije koja se koristi u stambenom sektoru, kao i Programima pomoći za ulaganja u obnovljive izvore energije i energetsku učinkovitost. Predstavljen je i Akcijski plan za održivu energiju za selo Agros kojemu je cilj smanjenje emisija CO₂ od 26% na tom području do 2020.

Dan održive energije u selu Kyperounta održan je 7. studenoga 2014.

sa sličnim programom za učenike Osnovne škole Kyperounta. Održano je niz aktivnosti vezanih uz temu održive energije, uključujući igru „Ogromna zmija energije“. Djeca su također slikala na platnu na temu slogana „Ušteda energije u školi, kod kuće, u mojoj zajednici.“

Crteži učenika izloženi su u Dvorani THOI u selu Kyperounta tijekom večernjeg događaja koji je uključivao informiranje stanovnika sela o tehnologijama obnovljive energije i uštedi energije. Na informativnom je predavanju bilo 80 građana.

Dani zelene energije u Bugarskoj

Dvije bugarske općine uključene u projekt Meshartility, Tran i Pavlicheni, uključene su u EUSEW 2014. Dani zelene energije organizirani su prvi put 23. odnosno 24. lipnja 2014. povodom pristupa općine Sporazumu gradonačelnika.

Predstavnici općinske uprave i lokalnih zajednica upoznali su se s europskim i nacionalnim politikama koje imaju za cilj smanjenje emisija stakleničkih plinova i razumno korištenje energije, kao i s važnom ulogom općina u postupku postizanja ciljeva tih politika. Najbolje prakse koje općinske vlasti i građani mogu slijediti i ponoviti također su predstavljene publici.

Povodom dana energije organizirana su natjecanja dječjih crteža pod naslovom „Moj zeleni grad“. Na temi je radilo više od 40 djece a službeno proglašenje i dodjela nagrada pobjednicima održani su tijekom događaja.

Dan inteligentne energije u gradu Czestochowa, u Poljskoj

Mnogi stanovnici Częstochowe - grada koji je aktivno uključen u projekt MESHARTILITY - i učenici osnovnih i srednjih škola mogli su saznati koliko znaju o zelenoj energiji i njezinom utjecaju na klimu tijekom Dana inteligentne energije održanog 9. lipnja na Trgu Biegański.

Ured općinskog inženjera, zajedno s Udrugom poljskih izviđača regije Silesia i kompanijom Fortum & Heat Poland pripremio je niz natjecanja za predškolce, učenike i starije građane. Najmlađi

stanovnici grada Częstochowa rado su izrađivali likovne radove na zajedničku temu ekologije. Posebno su se zabavili igrajući igru u kojoj su morali šarene lopte zadržati u marami. Dok su igrali kolo sreće, sudionici su morali odgovarati na pitanja o odvajaju otpada, obnovljivim izvorima energije i metodama uštede energije. Pobjednici su primili nagrade, među ostalim ekološke vrećice, olovke, vrpce i igre vezane uz zaštitu okoliša.

Tijekom festivala, održane su predstave učenika iz obrazovnih ustanova uključenih u projekt Euronet 50/50 MAX koji su predstavili svoja nastojanja, kao i završene i planirane aktivnosti, u cilju smanjenja potrošnje energije i vode u obliku zanimljivih prizora, pjesama, slogana, itd.

Kviz o energiji privukao je puno pažnje i interesa. Jedan od timova, koji su činili Zamjenik gradonačelnika, Miroslaw Soboraka, Direktor za proizvodnju i distribuciju kompanije Fortum Power & Heat Poland Sp z o.o., Piotr Górnik, Predsjednik Odjela za zaštitu okoliša, poljoprivredu i šumarstvo grada Częstochowa, Andrzej Szczerba i vijećnici grada Częstochowa, Andrzej Szczerba i Janusz Danek, pokazao je dobro znanje o zaštiti okoliša i na taj način porazio tim učenika iz Školskog kompleksa za tehničko obrazovanje.

Zamjenik gradonačelnika grada Częstochowa predao je nagrade pobjednicima prethodno objavljenog foto natjecanja pod naslovom „Fotografija s energijom u pozadini”, kao i autorima najboljih slogana za promidžbu uštede energije i vode, najbolje tematske križaljke „EKOGŁÓWKA - ekološka križaljka” i pobjednicima likovnog natjecanja „Kako štedim energiju.” Svi su radovi koji su sudjelovali na natjecanju bili izloženi na posebnoj izložbi organiziranoj na središnjem trgu.

Cilj ovog događaja bio je razviti ekološki stav i ponašanje među stanovnicima i podići svijest o obnovljivoj energiji i energetskoj učinkovitosti. Općinske Dane inteligentne energije organiziraju svi gradovi koji su potpisnici Sporazuma gradonačelnika kojemu je grad Częstochowa pristupio u studenome 2012.